

Rahvusooper
Estonia

Romeo et Juliette

Roméo et Juliette

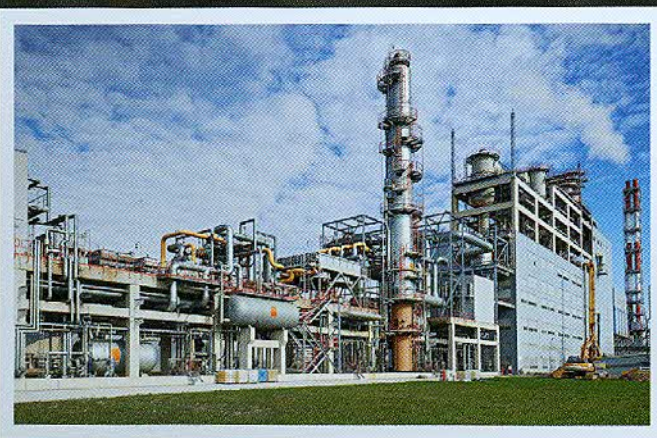
Charles Gounod' ooperi kontsertettekannne
28. novembril 2013 Estonia kontserdisaalis

Concert performance of
Charles Gounod's opera
on November 28, 2013
at the Estonia Concert Hall

Eesti Esimene Põlevkivitööstus

90 aastat tööstuslikku võimsust
ja arengut, et olla vääriline
pakkumaks tuge

VKG
VIRU KEEMIA GRUPP

VKG-l on au kuuluda Rahvusooper Estonia
peatoetajate hulka alates 8. septembrist 2013

VKG
esitleb:

Romeo et Juliette

Charles Gounod' ooperi
kontsertettekanne
28. novembril 2013
Estonia kontserdisaalis

Libreto: Jules Barbier ja
Michel Carré
William Shakespeare'i
samanimelise näidendi järgi

Maailmaesietendus 27. aprillil
1867 Théâtre-Lyrique'is

Concert performance of
Charles Gounod's opera
on November 28, 2013
at the Estonia Concert Hall

Libretto by Jules Barbier and
Michel Carré after
William Shakespeare's play
of the same name

World premiere on April 27,
1867 (Théâtre-Lyrique)

Dirigent / Conductor: **Vello Pähn**
Valguskunstnik / Lighting Designer: **Anton Kulagin**
Koormeister / Chorus Master: **Elmo Tiisvald**
Pianistid-repetiitorid / Pianist-Repetiteurs: **Tarmo Eespere, Ralf Taal**
Inspitsient / Stage Manager: **Mati Kõrts**

Romeo Montecchi / Roméo Montaigu: **Adam Diegel** (USA)
Julia Capuletti / Juliette Capulet: **Tatiana Lisnic** (Moldova)
Paater Lorenzo, munk / Frère Laurent, a monk: **Kurt Rydl** (Austria)
Stephano, Romeo paaž / Stéphan, the page of Roméo: **Stella Grigorian**
(Gruusia / Georgia)
Mercutio, Romeo sõber / a friend of Roméo: **Rauno Elp**
Capuletti / Capulet: **Pavlo Balakin**
Tybalt, Julia onupoeg / Juliette's nephew: **Mart Madiste**
Gertrude, Julia amm / Juliette's nurse: **Juuli Lill**
Verona vürst / the Duke of Verona: **Mart Laur**
Paris, Julia peigmees / Paris, Juliette's fiance: **René Soom**
Gregorio, Capulettide teener / Grégorio, a servant of the Capulets: **Aare Saal**
Benvolio, Montecchide teener / a servant of the Montaigus: **Andres Köster**

Rahvusooper Estonia koor ja orkester /
Estonian National Opera Chorus and Orchestra

Elulood asuvad teatri kodulehel /
CVs are available at www.opera.ee

VELLO PÄHN

Charles Gounod' on kirjutanud mitmeid oopereid, millest tuntumateks on „Faust“ ning „Romeo ja Julia“. Esimene neist on rahvusoperi mängukavas. Lisades siia kõrvale „Romeo ja Julia“ kontsertettekandena, on meil hea võimalus tutvustada Eesti publikule Gounod'd tema loomingu kõrgperioodil. „Romeos ja Julias“ on palju kaunist muusikat, mida võib-olla teatakse, kuid ei seostata selle ooperi või Gounod'ga. Oleme jätnud välja paljude kõrvaltegelaste dramaturgiliselt vähemtähtsad lõigud, et jutustada lugu selgemalt ning koondada kontsertettekandesse väärtuslikeim originaalis viievaatuselisest ooperist. Alles on kõik pärlid – Julia valss „Je veux vivre“, imelised duetid, kuulus madrigal... See muusika on väärt tundmist!

Vello Pähn

Rahvusoper Estonia loominguline juht ja peadirigent

Charles Gounod has written many operas, but the best known are “Faust” and “Roméo et Juliette”. By adding the concert performance of “Roméo et Juliette” to “Faust”, which is in the current repertoire of the theatre, we have a wonderful opportunity of introducing Gounod in his creative prime to the Estonian audiences. There is much beautiful music in “Roméo et Juliette” that one is probably familiar to, but does not associate with this particular opera or Gounod. We have cut dramaturgically less important scenes of many minor characters to give the story a clearer line and to concentrate on the most valuable pieces of the originally five act opera. All the highlights are there – Juliette’s Waltz “Je veux vivre”, wonderful duets, the famous madrigal... This music is worth knowing!

Vello Pähn

The Artistic Director and Chief Conductor of the Estonian National Opera

ADAM DIEGEL

TATJANA LISNIC

KURT RYDL

STELLA GRIGORIAN

RAUNO EELP

PAVLO BALAKIN

MART MADISTE

JUULI LILL

MART LAUR

RENÉ SOOM

AARE SAAL

ANDRES KÕSTER

Sisu kokkuvõte

Aeg ja koht: Verona 14. sajandil

Proloog

Koor jutustab tragöödiast, mis saab osaks kahele rivaalitsevale perekonnale – Montecchidele ja Capulettidele.

I vaatus

Capulettide lossis toimub maskiball ja külalised imetlevad noore Julia õrnust ja ilu. Rahva hulgas on ka Capulettide perekonna ammused vaenlased, Romeo Montecchi ja tema sõber Mercutio koos kaaslastega. Romeo näeb Juliat ja armub temasse. Nende vestluse katkestab Tybalt, kes tunneb Romeo hääle järgi ära ja ründab loata sissetungijaid. Sinjoor Capuletti hoiab Tybaltit tagasi, et pidu võiks jätkuda. Noormees töötab Romeole kätte maksta.

Romeo hiilib Capulettide aeda ja peidab end Julia rõdu alla. Kui neiu rõdule ilmub, avaldab noormees talle armastust ja ka Julia kinnitab oma tärpanud tundeid Romeo vastu. Julia amm Gertrude hoiatab neid Capulettide eest, kes on tulnud otsima Romeo paazi Stephanot. Noored jätaavad jumalaga.

Armunud kohtuvad paater Lorenzo kambrikeses, kus kirikumees nad laulatab, lootuses et nende liit paneb punkti vaenutsevate perekondade tülidele. Pärast tseremooniat õnnistab neid ka Gertrude.

II vaatus

Stephano õhutab perekondade vahelist vaenu, lauldes Capulettide akende all häbematut laulukest. Järgneb tüli ja haaratakse mõökade järele. Romeo püüab neid rahustada, kuid Tybalt tapab Mercutio ja Romeo tapab kättemaksuks Tybalt. Karistuseks pagendab Verona vürst Romeo

linnast.

Veetnud koos Juliaga armuöö, ärkab Romeo linnulaulu peale. Noored vahetavad armutootusi ja Romeo lahkub. Julia kurdab Lorenzole oma muret: teda tahctakse panna paari Parisega, kuid neiu pigem sureks kui abielluks oma hõimlasega. Lorenzo annab talle joogi, mis saadab neiu sügavasse surmalaadmesse unne ning tarretab lühiajaliselt vere tema soontes. Lorenzo lubab, et kui Julia silmad avab ootab teda Romeo, et koos põgeneda. Julia joob pudelikese tühjaks.

Juliat ehitakse pulmadeks. Joogi mõju avaldub hetkel, mil tema isa on valmis teda altari ette viima. Neiu kukub elutult põrandale. Kõigi õuduseks teatab sinjoor Capuletti, et tüdruk on surnud.

Romeo leinab Capulettide hauakambris Juliat. Teadmata Lorenzo ja Julia plaanist, usub ta, et Julia on päriselt surnud ning võtab ahastades mürki. Kui elu on temast lahkumas, ärkab Julia. Nähes oma armastatud suremas, haarab neiu Romeo pistoda ja torkab selle endale südamesse. Armastajad surevad, paludes Jumalalt andestust.

Synopsis

Setting: Verona in the 14th Century

Prologue

The chorus foretells the tragedy of the two rival families, the Montagues and the Capulets.

Act 1

At a masked ball in the Capulet palace, Juliette is admired by the guests. Among the crowd are longstanding enemies of the Capulet family, Roméo Montague, his friend Mercutio, and their friends. Roméo sees Juliette across the room and is immediately enchanted. They are interrupted by Tybalt, who recognises Roméo's voice and confronts the trespassers. Capulet restrains Tybalt so the party can continue, but Tybalt vows revenge on Roméo.

Roméo steals into Juliette's garden and hides under her balcony. When she comes out, he announces himself and vows his love. Juliette returns his feelings. They are interrupted by the Capulets searching the grounds for Roméo's page Stephano, and they bid each other good night at the insistence of Gertrude, Juliette's nurse.

The lovers meet at Frère Laurent's cell. The friar marries them in the hope that the union will end the feud between their families. The ceremony is soon over and Gertrude joins them for a benediction.

Act 2

Outside the Capulets' house, Stephano incites tension between the families by singing an impertinent song. A fight ensues. Roméo tries to conciliate them, but Tybalt kills Mercutio and Roméo kills Tybalt as a revenge. Roméo is banished from Verona by the Duke.

After a night of passion, Roméo is woken by birdsong and the lovers exchange words of adoration. Roméo leaves. Juliette turns to Frère Laurent for help, because she is to marry Paris, but she would rather die than marry her kinsman. Frère Laurent gives Juliette a potion that will make it appear as if she is dead, and then promises that when she awakens, Roméo will be with her and they will flee together. Juliette drinks from the bottle.

Juliette is dressed for her wedding. The potion takes effect and she collapses in front of all the wedding guests, as her father takes her arm to lead her into the chapel. To the horror of all, Capulet cries out that she is dead.

Roméo mourns Juliette at the Capulet tomb. Unaware of Frère Laurent's plan and believing that she is really dead, he takes poison. As he lies dying, Juliette awakes and, finding Roméo close to death, stabs herself with his dagger. The lovers die praying for God's forgiveness.

A black and white portrait of Charles Gounod, a French composer. He is shown from the chest up, wearing a dark suit, a white shirt, and a dark bow tie. He has a full, dark beard and mustache, and his hair is receding at the temples. He is looking slightly to the right of the camera with a serious expression.

Armastuse muusikasse vormija *par excellence*

Gounod' biograaf Marie Anne de Bovet on nimetanud heliloojat „armastuse heliloojaks“, sest isegi 70aastaselt väitis mees, et tema elu ja kunsti selgrooks on armastus. „Romeo ja Julia“ tunnetest pakatavad duetid on tema elufilosoofia parimaiks näiteiks.

Charles Gounod (1818–1893)

Prantsuse vararomantismi helilooja, Charles François Gounod, sündis 17. juunil 1818 Pariisis. Kunstnikust isalt päris poiss suurepärase joonistamisoskuse ja pianistist emalt muusikaande. Gounod õppis Pariisi konservatooriumis kompositsiooni helilooja, maestro Fromental Halévy juures. 22 aastasel võitis ta Pariisi konservatooriumi ihaldusväärse Rooma preemia (*Prix de Rome*), mis võimaldas kolm aastat elada ja õppida Roomas. Pariisi naasnuna kaalus noor helilooja võimaliku elukutsele pühendumist ja allkirjastas oma kirju alati kui Abbé Gounod. Lauljanna Pauline Viardot lähendas teda teatrile. Just Viardot'd silmas pidades komponeeris helilooja oma esimese ooperi „Sapho“ (1851). Karjääri tipul kirjutatud ooperitega, eeskätt „Faustiga“ (1859), lõi ta prantsuse ooperi standardi, mille ülima tundlikkusega loodud meloodiad ja sügav muusikaline dramaturgia on olnud eeskujuks mitmetele noorematele 19. sajandi prantsuse heliloojatele: Georges Bizet, Camille Saint-Saëns ja Jules Massenet. „Faustile“ järgnesid „Philémon ja Baucis“, koomiline ooper „La colombe“ (mõlemad 1860), „Seeba kuninganna“ (1862) ja „Mireille“ (1864), kuid ükski neist ei olnud eriti menukas. Sellest hoolimata oli Gounod' ooperiteatrite mängituimate heliloojate edetabeli tipus.

1865. aasta aprillis sõitis Gounod Provence'i, et asuda tööle Romeo ja Julia armastusloo kallal, mis oli paelunud teda juba tudengipõlves. Kuulnud Hector Berlioz'i samanimelist sümfooniati, töötas ta luua sel teemal ooperi. Gounod pöördus Jules Barbier' ja Michel Carré poole, kes olid kirjutanud libreto „Faustile“. Võttes aluseks nii Shakespeare'i tuntud näidendi prantsuskeelse tõlke (Victor Hugo) kui ka originaali, valmis peagi libreto. Gounod' kirjutas

kiiresti ja 1866. aasta juuliks oli ooper valmis. Järgmise aasta 27. aprillil toimus Théâtre Lyrique'is menukas esietendus, kus Julia osa laulis Marie Caroline Carvalho, kes oli andnud hääle ka Margaretele „Fausti“ esietendusel. Kahjuks ei suutnud ta laulda originaalpartituuri sisse kirjutatud dramaatilist mürgi võtmise aariat (*Amour ranime mon courage*) viimasest vaatusest. Kuna naispeategelast (pealegi teatridirektori naist!) ei saanud jätta särava laulunumbrita, asendas helilooja selle rõõmsameelse valsiga (*Je veux vivre*) esimeses vaatuses. Tänapäevaks on saanud sellest sopranite kontserdikavade raudvara.

„Romeo ja Julia“ esietendus oli suurepäraselt ajastatud: 1867. aasta aprillis toimus teistkordselt maailma ajaloos rahvusvaheline kunsti ja tööstuse aastalaat, mis tõi Pariisi 9,2 miljonit külastajat. Loomulikult oli see õnnistuseks Gounod' ooperile, millest rääkis peagi terve Euroopa. „Roméo ja Julia“ jäi Gounod' viimaseks edukaks lavateoseks. Kriitikud reageerisid üldjoontes vaimustunult: „Faust“ on endale väärilise mantlipärija leidnud. Bellini ja Vaccai Romeoainelisi teoseid enam ei mäletata ning nüüd on nad ka igaveseks varju jäetud.“ (Henri Moréno, *Le Ménestrel*, 4. mai 1867).

Théâtre-Lyrique'is mängiti ooperit esimesel hooajal üle 100 korra ja peagi jõudis ooper ka Londonisse Tema Majesteedi Teatrisse¹, kus see kanti ette itaalia keeles. Järgnesid Milano, Brüsseli ja Dresdeni ooperiteatrid, siis Opéra-Comique ning prantsuse ooperi Meka – Opéra de Paris. Viimase jaoks tuli kirjutada juurde balletistseen, milleta ükski ooper seal lavale ei jõudnud. Opéras anti sensatsioonilised 600 etendust.

¹Queen's/King's Theatre avas ukseid 1705. aastal Queen's Theatre'ina (teatri nimi muutub vastavalt sellele, kas troonil on kuningas või kuninganna). Kuna muusikalise saateta tõliste draamalavastuste esitamine oli seadusega lubatud vaid kahes Londoni teatris, sai Queen's/King's Theatre'ist kiiresti ooperiteater. 1837. aastal nimetati teater ümber Her/His Majesty's Theatre (Tema Majesteedi Teatriks).

Charles Gounod' ooperid

- **Sapho** (1851, Opéra de Paris)
- **Verine nunn** (*La nonne sanglante*, 1854, Opéra de Paris)
- **Arst vastu tahtmist** (*Le médecin malgré lui*, 1858, Théâtre-Lyrique)
- **Faust** (1859, Théâtre-Lyrique)
- **Philémon et Baucis** (1860, Théâtre-Lyrique)
- **La colombe** (1860, Baden-Badeni teater)
- **Seeba kuninganna** (*La reine de Saba*, 1862, Opéra de Paris)
- **Mireille** (1864, Théâtre-Lyrique)
- **Romeo ja Julia** (*Roméo et Juliette*, 1867, Théâtre-Lyrique)
- **Cinq-Mars** (1877, Opéra-Comique)
- **Polyeucte** (1878, Opéra de Paris)
- **Võit Zamoras** (*Le tribut de Zamora*, 1881, Opéra de Paris)

Gounod' „Romeo ja Julia“ Estonias

Hooaeg 1927/28

Esietendus: 24. jaanuaril 1928

Muusikajuht: **Raimund Kull**
Näitejuht [lavastaja]: **Hanno Kompus**
Dekoratsioonid: **Albert Vahtram** [Vahtramäe]

Kostüümid: **Olga Oboljaninova-Krümmer**

Koormeister: **Verner Nerep**
Liikumisjuht: **Rahel Olbrci**
Kontsertmeister: **Sergei Mamontov**

Osades:

- Verona hertsog – **Kaljo Raag**
- Capuletto [Capulet], Verona aadlik – **Nikolai Suursööt**
- Giulietta (Julia) [Juliette], tema

- tütar – **Olga Mikk-Krull, Marta Runge** [Rungji]
- Gertruda [Gertrude], Giulietta amm – **Hella Jurikson** [Teder]
- Tybalt [Tybald], Capuletto wennapoeg – **Karl Ots, Jaan Johanson**
- Romeo [Roméo], noor aadlik Montecchide perekonnast – **Arnold Wismann** [Aarne Viisimaa]
- Benvolio, Romeo sõber – **Aleksander Kikas, Paul Tammeveski**
- Mercutio, Romeo sõber – **Aleksander Arder, Karl Viitol**
- Stephano [Stéphano], Romeo paaž – **Ida Loo, Anni Toi-Puskar**
- Vend Lorenzo [Vend Laurent], munk – **Karl Viitol, Bernhard [Benno] Hansen**
- Gregorio [Grégorio], Capuletto teener – **Sergei Herman, Voldemar Veigart** [Vootele Veikat]
- Paris, Giulietta kihlatu (tumm osa) – osatäitjaid pole märgitud.

Hooaeg 1937/38

Esietendus: 5. veebruaril 1938

Muusikajuht: teeneline dirigent prof. **Raimund Kull**
Lavastaja: **Eino Uuli**
Lavapilt: **Voldemar Haas**
Rõivastus: **Karin Siim-Juse**
Koormeister: **Tiiu Targama**
Tantsud: **Boris Blinoff** [Blinov]
Kontsertmeistrid: **Sergei Mamontov, Kasimir Žypris**

Osalised:

- Capuletto [Capulet] – **Jaan Villard**
- Julia [Juliette], tema tütar – **Marta Runge** [Rungji], **Ida Loo-Talvari Tybalt** [Tybald], tema onupoeg – **Karl Ots**
- Paris, Julia peigmees – **Heinrich Riivald**
- Gertrude, Julia amm – **Jenny Siimon**

- Gregorio [Grégorio], Capuletide teener – **Karl Grüner**
- Montecchi – **Alo Vallimäe**
- Romeo [Roméo], tema poeg – **Aarne Viisimaa, Martin Taras**
- Mercutio, Romeo sõber – **Hugo Sutt, Artur Rinne**
- Benvolio, Montecchide teener – **Aleksander Tamm**
- Stephano [Stéphano], Romeo paaž – **Lydia Adler** [Liidia Aadre]
- Vend Lorenzo [Vend Laurent], frantsiskaani munk – teen. solist **Benno Hansen, Theo [Theodor] Puks**
- Escalus, Verona vürst – **Theo [Theodor] Puks, Eduard Sündeva**

I vaatuses: Proloog-tantsupantomiiim

- Julia – **Vally Kuurman, Valentine Vassiljeff** [Valentina Vassiljeva]
- Romeo – **Boris Blinoff** [Blinov], **Artur Koit**
- Tybalt – **Verner Hagus**
- Capuletto – **Valentin Lind**
- Paris – **Dionis Anvelt**
- Gertrude – **Siina Rogenbaum**
- Daam – **Elly [Elli] Kubjas**
- Härrad – **Rein Ranniku, Herman Braunschweig** [Palang]
- Polichinelle – **Dionis Anvelt, Boris Blinoff** [Blinov], **Herman Braunschweig** [Palang], **Verner Hagus, Valentin Lind, Rein Ranniku**
- Looritants – **Valentine Vassiljeff** [Valentina Vassiljeva], **Vally Kuurman, Senta Ots**
- Mustlastants – solist **Klaudia Maldutis**

JULIA

*Su nimes üksnes oma vaenlast näen –
jään endaks, ka kui pole sa Montecchi.
Oo, muuda nimi! Sest mis on
Montecchi?*

*Ei käsi, jalg, ei küünarvars, ei nägu,
ei ükski inimihu osake.*

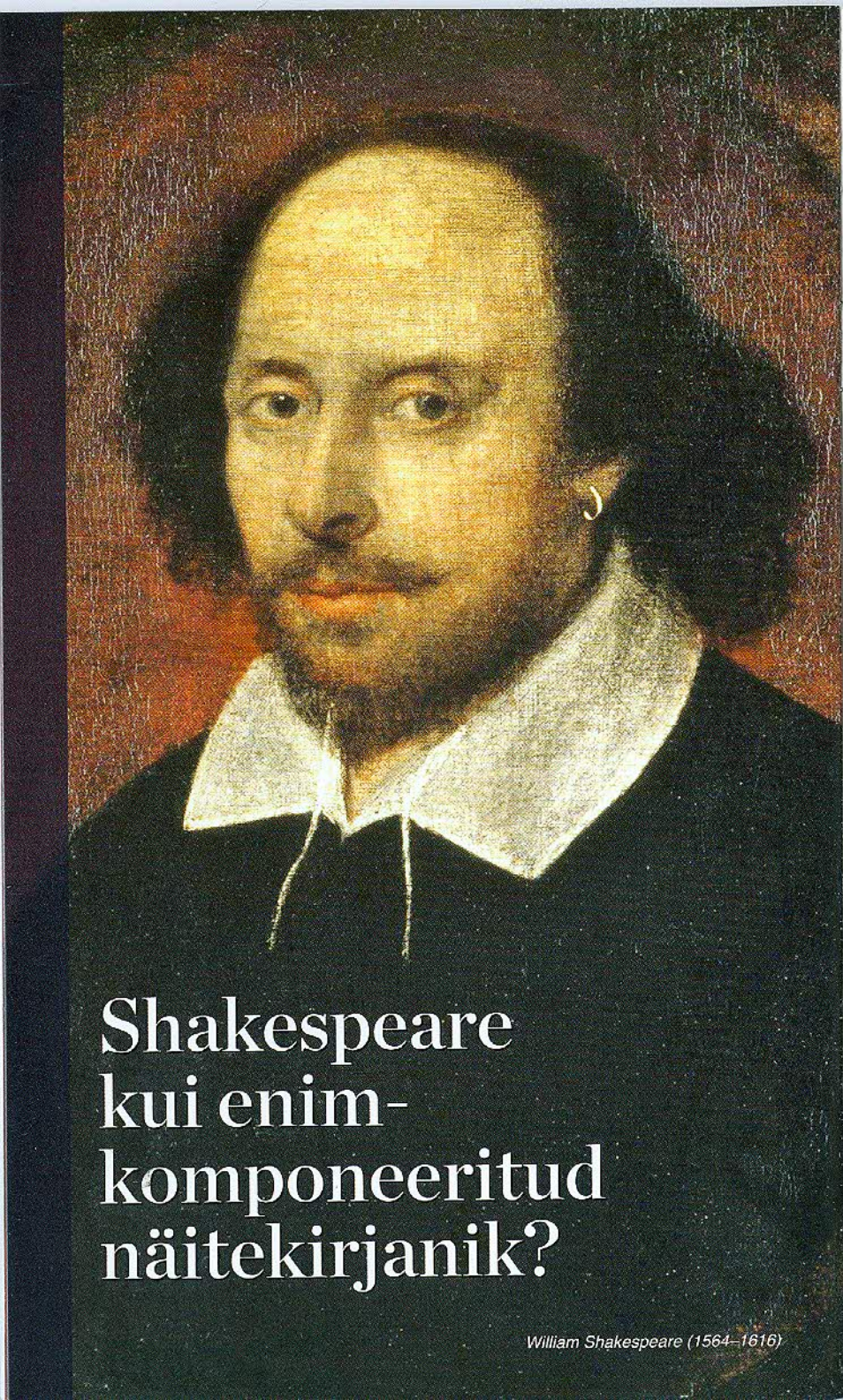
*Mis nimi loeb? See, millel nimeks roos,
teist nime kandes lõhnaks sama
hõrgult.*

*Ka Romeo, kui teda nii ei hüütaks,
niisama kaunilt oleks täiuslik,
kui talle omane. Sa nimest loobu
ja nime vastu, mis su osaks pole,
mind võta tervelt!*

/--/

ROMEO

*Julia, miks oled veel nii kaunis? Võib
see olla,
et surm, küll kehatu, on armunud
ning et see kõhn jälk koletis sind hoiab
siin pimedas, sest tahab armukeseks?
Ma seda kartes sulle seltsiks jään
kui vagladki, kes on su kammernetsid.
Siin leian igavese puhkuse,
siin ilmaelust tülpind lihalt heidan
ma kurja tähe ikke. Viimast korda,
mu silmad, vaadake! Mu käsivarred,
veel viimast korda kallistage! Teie,
mu huuled, hingeüksed, püseriks
nüüd pange suudlus: tehing sõlmitud
tähtajata saab apla surmaga!
(Võtab pudelikese mürgiga.)
Nüüd tule, kibe kipper, vastik juht!
Nüüd, meeletu lootus, vii karile
mu merehaige, tormist värsind laev!
Arm, terviseks!*

A portrait of William Shakespeare, showing him from the chest up. He has dark, wavy hair, a full beard, and is wearing a dark garment with a prominent white ruffled collar. The background is dark and textured.

Shakespeare kui enim- komponeeritud näitekirjanik?

William Shakespeare (1564–1616)

Pole teada, mitu heliloojat on kirjutanud muusikat Shakespeare'i näidendite ainetel, kuid väidetavalt on valminud teoste hulgas 80 ooperit. Enamus neist on nautinud lühiajalist menu ja seejärel unustusehõlma vajunud või hoopis kadunud. Giuseppe Verdi (1813–1901) olevat sageli rääkinud „Kuningas Leari“–teemalisest ooperist, kuid mõtte teostamiseni ta ei jõudnud. Vito Frazzi (1888–1975) on kirjutanud ooperi „Kuningas Lear“, kuid pärast 1939. aastal Firenze maifestivali ajal toimunud esietendust pole seda rohkem mängitud. Samal teemal mölgutas mõtteid ka Giacomo Puccini (1858–1924), kuid mõteteks need jäidki. Wolfgang Amadeus Mozartile (1756–1791) pakuti vahetult enne surma „Tormi“ ainetel valminud libretot. Arvatavasti oleks see olnud Mozartile heaks aineseks, sest sarnaseid teemasid käsitles helilooja ooperis „Võlulööb“.

Claude Debussy (1862–1918) hindas kõrgelt näidendit „Nagu teile meeldib“ ja Ludwig van Beethoven (1770–1827) alustas tööd „Macbethi“ kallal. Kahjuks ooper ei valminud, sest libretist Joachim von Collini jaoks muutus libreto liialt süngeks ja ta keeldus tööd lõpetamast. Ernest Blochi (1880–1959) „Macbeth“ on aga tervikuna säilinud ja ootab taaslavastamist (ooper on salvestatud helikandjatele aastatel 2000 ja 2001). Uut vaimustunud läheneb ootab ka Gioacchino Rossini (1792–1868) „Otello“. Perioodist, mil Pjotr Tšaikovski (1840–1893) mängis mõttega luua ooper „Romeost ja Juliast“, on säilinud samanimeline duett.

Vaid vähesed ooperid annavad edasi Shakespeare'i tugeva dramaturgiaga näidendite sisulist ja emotsionaalset sügavust ning vaimu. Verdi „Macbeth“, „Otello“ ja „Falstaff“ kuuluvad kindlasti nende hulka, samuti Benjamin Britteni (1913–1976) „Suveöö unenägu“. Shakespeare'i teoste „ooperiseerimise“ teevad raskeks näidendites esinevad arvukad kõrvalteemad, mahlakas keelekasutus, emotsiooninüansid ja probleemiasetused, millele tuleb leida sõnateatri vahenditest erinev muusikaline väljendus. Seepärast on mindud ka teist ja pealtnäha võimatut teed – Shakespeare'i originaalset on alles jäetud vaid selgroog, millele on lisatud tollaegse muusikateatri nõuetele vastav libreto ja muusika. Edukateks näideteks on Ambroise Thomas' (1811–1896) „Hamlet“, Otto Nicolai (1810–1849) „Windsori lõbusad naised“ ja Gounod' „Romeo ja Julia“. Tänu Maria Callase vokaalsele võimekusele toimus 20. sajandi keskel *bel canto* ooperite taasavastamise laine, mis lisab loetellu ka Vincenzo Bellini (1801–1835) kaunilt voolavate meloodiatega „Capuletid ja Montecchid“. Seda erinevalt Le Ménestrel'i kriitiku arvamusele, et Gounod' ooper tähendab Bellini omale surma ja unustust.

Enne Shakespeare'i „Romeot ja Juliast“

William Shakespeare'i näidend valmis ajavahemikus 1591–1594 ja nägi trükivalgust 1597. Enne seda olid sündinud veel mitmed kirglikku armastuslugu käsitlevad teosed. On teada, et Shakespeare'i võlus enim tol ajal levinud Arthur Brooke'i luuletus „Romeuse ja Julieti traagiline lugu“ (*The Tragical*

Historye of Romeus and Juliet), mis nägi trükivalgust 1562. aastal. Loo juured on aga Itaalia kirjanike teostes: **Masucchio** „Il novellino“ (1476) ja **Luigi da Porto** „Kahe õilsa armastaja taasavastatud lugu“ (*Istoria novellamenta ritrovata di due nobili amanti*). Nagu tol ajal kombeks, ei häbenetud laenata teiste teostest seda, mis meeldis. Nii erineb da Porto lugu Shakespeare'i „Romeost ja Juliast“ vaid lõpu poolest – kui Shakespeare laseb Romeool surra mõned hetked enne Julia toibumist, siis da Porto kingib armastajatele koosolemiseks lühikese surma-eelse stseeni. Siiski esineb da Porto loos üks huvitav seik, mida ükski järgnev poeet pole mainimisväärseks pidanud – nimelt keelitab vend Lorenzo Juliat kloostrisse minema, kuid Julia keeldub ja hoiab protesti märgiks hinge kinni, kuniks minestab!

Mõned Shakespeare'i „Romeo ja Julia“ ainetel kirjutatud teosed:

- Jean-François Ducis, „Romeo ja Julia“ (näidend, Pariis 1772)
- Nicolas Dalayrac, „Tout pour l'amour ou Roméo et Juliette“ („Kõik armastuse nimel ehk Romeo ja Julia“, koomiline ooper, J. Monveli libreto, Pariis 1792)
- Daniel Steibelt, „Romeo ja Julia“ (koomiline ooper, J. de Séguri libreto, Pariis 1793)
- Nicola Zingarelli, „Giulietta e Romeo“ (muusikaline tragöödia, G. Foppa libreto, Milano 1796)
- Vincenzo Bellini, „I Capuleti e i Montecchi“ (lüüriline tragöödia, F. Romani libreto, Veneetsia 1830)
- Hector Berlioz, „Roméo et Juliette“ (dramaatiline sümfoonia, E. Deschamps'i tekst, Pariis 1839)

Gounod'l oli võimalus Pariisis kuulata nii **Vaccai**, **Bellini** kui ka **Berlioz**i teoseid. Enim avaldas talle muljet Berlioz'i muusika, mille mõjutusi on kuulda kuninganna Mabi ballaadis. Berlioz on omakorda maininud olulise mõjutajana Steibelti koomilist ooperit, mida ta kuulis 1822. aastal Pariisis.

JULIA

*Mis näen ma siin, mu truima armsa käes?
Siis mürk nii vara talle surma tõi!
Oo ihnus, kõik jõid ära? Ühtki tilka
ei jätnud mulle? Siis su huuli suudlen,
ehk on veel neile jäänud pisut mürki
ning aitab surra mind see kosutis!*

Kavas on kasutatud katkendeid William Shakespeare'i „Romeost ja Julias“ Georg Meri tõlkes. (Humanitaarselts „Europeia“ ja kirjastus „Perioodika“, 1995)

Bukleti koostaja / Compiler of the booklet
Liina Viru

Kujundaja / Designer
Tiina Maripuu

© Rahvusooper Estonia, 2013

Kavas on kasutatud fragmente
Ford Madox Browni õlimaalist, 1870.
Fragments from the oil painting made in 1870
by Ford Madox Brown are used in the booklet.

RAHVUSOOPER ESTONIA
Estonia puiestee 4, 10148 Tallinn

ESTONIAN NATIONAL OPERA
Estonia Avenue 4, 10148 Tallinn, Estonia

Piletite tellimine / Booking
+372 683 1210

info@opera.ee

www.opera.ee

Kuldsponsor

SEB

Eesti Rahvusballeti
peasponsor

ERGO

Peasponsorid

LEXUS

TELE2
Aitame kultuuri levitada

Kalev
ASUO
1866

LIVIKO
— ANNO 1898 —

VKG
VIRU KEEMIA GRUPP AS

AMSERV